

Məmməd ASLAN

Son nazlama

Əngin şair Yahya Kəmal Bəyatlıya

Dünyanın nə gözəl yazıymış, Allah!
Nazlı bənövşələr saplaq üstündə...
Aləm öz kefində: quş da, böcək də;
Demə ki: mən yoxam
bir dağ üstündə.

Hər təpə bir qoyun, mən çoban idim;
Yerə də, göyə də pasiban idim!
Mən hardan bilərdim: haracan idim?!
Boy atıb bitmişdim torpaq üstündə.
Palıd ocağında yanan közlərdim;
Murovu canımdan çox əzizlərdim!..
Axsamdan-səhərə sübhü gözlərdim:
Bir şəh damlasıtək yarpaq üstündə.
Dağdan-dağa qonmaq ömürlük peşəm:
Hər zirvə sirrinə əşyan quşam!
Şahlar görmədiyi gün keçirmişəm:
Bir daxma altında, çardağ üstündə.
Bu, son gözgörüşü; bu, son nazlama;
İstər sızla könül, istər sızlama!..
Səda verməz sazın, bir də sazlama;
Qismətin qalmadı bulaq üstündə.
Çıxar qönçəsindən söz birər-birər;
Hər kəs əkdiyini aqibət dərər.
Pərvaz qanadlardan tərənlər törər:
Nəsil qaymaq tutar ocaq üstündə.
Baxma hər yazdığım dastan olmadı;
Qəlbim toy-düyündən, yasdən olmadı...
Qəm etmə ki: Məmməd Aslan olmadı;
Axtarsan, taparsan varaq üstündə.

Kənardan baxana döyüş asan gələr

İndi əyaletlərdən gənclər şeir sevdası ilə Bakıya dəstə-
dəstə tökülüşüb gəlirlər. Allah xeyrə calasın.

Gənlik dəstə-dəstə şeirə gəlməz;
Toplaşıb əkinə-biçinə gələr.
İşindən-gücündən baş çıxardası -
Qandığı bir toplum içinə gələr.
Allah verməyibse, bəndə də verməz;
İstər arxada ol, öndə də... verməz!..
Yaxında, uzaqda, gəndə də verməz!..

Şair ancaq ilham gücünə gələr!
Şeir şairlərin xəyal ölkəsi!
Bir dodaqdan qopan bir soyun səsi!
Şeir şeirdirsə, qızıl külçəsi! -
Yığışib ərənlər köçünə gələr!

Təklidən dikələr ən böyük hünər!
Şair təkbaşına artar, güvənər!..
Dalğa-dalğa gələn, sahildən döner;
Təmkinsiz söz kimin vecinə gələr?!
Kağız arxac deyil! Söz qalaq-qalaq...
İtirir yönünü daha yol-yolaq.
Nə yazırsa-yazsın, hər şeydən qabaq;
Şairlik qələmin ucuna gələr!..
Haqqı bəsirətlə nəzm etməyənlər;
Aşılması dağı əzm etməyənlər;
Sözü gərəyincə həzm etməyənlər
Görərsən: çeçinə-çeçinə gələr...
Şairlik ibrətdir, sözün hasil!
İbrət kəlamları göydən asılı!
Şairlik bir uca Ruhun Rəsulü!
Bir sirli aləmin tacına gələr!

Qazi Gülxanə paşa

Buludlar kişnədi, ildırım çaxdı,
Sanasan dağları göy yıxacaqdı!..
Yubanma ömrümə, Qazi Gülxanə,
Cərrah bıçağını sıyıрма vaxtı!!!

Xəstəlik ölümün birər əsgəri;
Birlərdən törəyir zülmün ləşkəri.
Sən meydana çıx ki, Qazi Gülxanə:
Ölümün nəfəsi çəkilsin geri!
Tapdı mincə Qazi nicəti burda,
Qurtuldu yenidən həyatı burda!
Şairə, yazara ömür bəxş etdi!..
Nura dəyişirlər zülməti burda.
Gülxanə: Rəhmani ordunun başı!
Fəryada, zillətə, ölümə qarşı!
Ulu dərğahına pənah gətirdim:
Məni bu zülmətdən sabaha daşı!
Tibbin və Qazinin müştərək bürcü!
Gülxanə bıçağı - həyat ülgücü!
Yüz ildən artıqdır aləmə bellı:
Cərrah bıçağında kamalın gücü!
Gülxanədə gül yox, gül həkimlər var!
Yıxılma, yıxılсан, gör ki kimlər var!
Gələni ümidli, gedəni rahat;
Sevinc ortamında təlatümlər var!
Sən Türlün fəxrısən, fəxarətısən!
Bir soyun şahlanmış kəramətısən!
Sən haqqın fərahi, sağlıq neməti;
Millətin ziqiymət bir sərvətısən!
Həyat qovğasında hər dəfə Qazi,
Sən Haqqından razı, Haqq səndən razı!
Bir nurlu məşəlsən məğrur əllərdə;
Fəthin təzələnir hər həftə azı!

Bu da ki belə...

Bu bostanı necə əkib-becərim?!
Yağışı quruyub, su da ki belə...
Kasadlıq afətdir; nə fərqi varmıç:
Ya muşovul yesin, ya da ki belə...
Kotan nədi, fil qaldırır bu qırğı!

Heç nədən yarılır dağların bağı...
Kor quyudan nə səs bitir, nə qarğı:
Dibində boğulub səda ki belə...

Laxlamış bir iman sağ qala, qalmaz!
Pozulmuş o hörmət saqqala qalmaz!
Bir budaq ucunda çaqqala qalmaz;
Nəylə gəlir-gəlsin, qada ki belə...
Bu qaçqınlıq hardan soya, nəsilə?!
Axsam nəslə gəlir, səhər nəş ilə.
Qorxuram bu torpaq şoran kəsilə:
Göz yaşıyla doyur cada ki belə...
Sultanheydər zirvədəki pir idi!
Ağrıyla üzbəüz, qəlbı bir idi!..
Keytıdağda "Qu gölü" müz qurudu;
O göl qudan getdi; qu da ki belə...
Qaneyəm dünyanın azı-çoxuyla;
Uyuşum tapaydım, ey kaş, yuxuyla;
Aradım səbrimi "Yahu-Yahu!"yla,
Qəzəbnak olmayıb Xuda ki belə...
Hər açan çiçəklə bir bahar səndim;
Bir qom bənövşəyə can dəyişərdim...
Ömrümün boyunu ölçdüm; üşəndim:
İndidən düşmürəm yada ki belə...
Belə xor baxmazdı bəndə Allaha:
Ulduzlar daş kimi qorxuram yağa...
Bu ormanda palıd bitməz bir daha:
Hindilər tumunu uda ki belə!..
Bu mövzu ağılıma gəldi ha sondan;
Dadanmışdım: qoşma yazam asandan.
Sonunu gözləmə Məmməd Aslandan!..
Yeter bu qədəri!... Bu da ki: Belə!!!

Qayadan qumacan

Dağın ayağından asılar daşlar;
Belə mənzil kəsər daş ağır-ağır...
Tükənmək bilməz ki, çılğın savaşlar;
Daşlaşmış canlardan kövrəklik yağır.
Soyumun daşını döşümə döydüm,
Döyə bilmədimse, kimə nə borcu?!
Qayaya kök atıb, daşda böyüdüm;
Daş-daşla qovuşsa, daş - qala bürcü!
Çiyinə baş əysək bir-birimizin;
O daş yastıq olar, baş yarmaz daha!
Boğmaz işığını gecə gündüzün;
Sağ-salamat çıxar axşam sabaha!..
Bir soy ki bir daşa baş qoysa əgər,
O daş millət üçün səcdəgah olar!
Kök özünü sevsə, Haqq onu sevrər!
Bir soyun ayarı tam aqah olar.
Qaya sədəsı var başın yasında:
Baş, daşın üstündə heykələ döner!
Orxon-Yeniseyin daş-qayasında,
Hələ Türklüyümün nəbzi döyünər.

Ürəyə ismaric

Cənnət Dəlidağda böyütdüm səni:
Çeşmələr başında, güllər içində.
Ulular ruhundan fısqırıb gələn
Bayatı mayalı dillər içində.
Çəmini tez qurdum ərşi-fələklə;
Pərvazın uyuşdu göydə mələklə;
Köksünə sığmayan bir dağ ürəklə
Necə bəxtəverdirdim ellər içinde.

Mənim dolub-daşan nəfəsim idin;
Ləşkərlər pozmağa sən bəsim idin!
Dünyam batar olsa, qəvvasım idin;
Nəçar qoyma məni yollar içində...

Rübailər

Düşünmə: səninlə ta bitdi dünya;
İnsansız xaraba tabutdu dünya.
Cındırlı pir gördüm yol kənarında;
Qoynu-qoltuğuyla yaqutdu dünya!
Bu dağların o üzündən yaz gəlməz;
O yaza qoşulub ötkəm saz gəlməz.
Nə vaxtədək ərş üzündən baxacaq?!
Laçınqaya çimçəşməsə, səs gəlməz!..
"Səhəri kim açır" kitabıma bir avtoqraf
Bəxtəvər başına uşaqlığımızı!
Ardınca ox çatmaz o şuxluğumuzun!
Hərəmiş bir dağın Məcnunu olduq;
Bəxtəvər başına aşılığımızı...
O dağlardan nə səs gələr, nə səda;
Dəlidağdan yüz il tufan əssə də.
Laçınqaya, Xor-xor bulaq, Göydərə:
Dağ ərənlər uça Sultanheydərə!
Nə zamandı gur leysana həsrətik!
Yer əyirə buludları bükdərə!
Bu büsatı bir də görək, inşallah!
Göydə görək, yerde görək, inşallah!

Şair səlahiyyət

Zamandan dikələn əyrini, düzü
Şair deməyəcək, bəs kim deyəcək?!
Xalqın dar günündə gərəkli sözü
Şair demədisə, him-cim deyəcək!
Gəlib hay verməyə min haya şair!
Dilmancdı qövmünə,dünyaya şair!
Tanrıdan vergili, övliyə şair
Müəmma çözəcək, tilsim deyəcək!
Şair öygüsünü Peyğəmbər verib:
Yarımpeyğəmbərə bərabər verib:
Şairə misilsiz bir dəyər verib!
Hər düyüm açmağa bir çəm deyəcək!
Şair gözlərini zillər tək yönə!
Büdrəmöz, başına min kötek enə!
Min belə dünyadan bir ovuç dənə
Şair olan kimsə "bəsim" deyəcək!
Şeirindən halallıq gözləyən şair,
Söz əkib, söz biçib, söz "döyən" şair
İlahi dərğahdan səs duyan şair:
"Yetişsin hər kəsə səsim" deyəcək!
Ovandım bir şair, tərsim bir şair!
Hər ud bir şairdi, hər sim bir şair!
Nəsimi bir şair, nəsim bir şair!
Nəsimi susarsa, nəsim deyəcək!
Haqqına qailse hərğah bir şair,
Tanımaz ta özge dərğah bir şair!..
Süfrələr pişiyi-- məddah bir şair
Hər nə deyəcəkse,sərsəm deyəcək!
Hər amirdən uca Füzuli düha!
Sultanlıq tacından sarığı baha!!!
Dağ olub axnayar başımıza ha!
O zaman hər sözü mübhəm deyəcək!
Sözdən əvvəl düşün söz arxasını!
Sümbələ, təmizlə fikrin pasını!
Lafın sarehini, sözün xasını!

Məni yandırısanz, tüstüm deyəcək!
Xəzinələr yatır sözün bağırında!
Mən nələr çəkmədim xam söz uğrunda?!
Deyə bilmədiyim sözümlə sonda
Şerimdən boylanən əksim deyəcək!
Hər şair fırtına, hər ömür dastan!
Çirpil qayalara, döz,Məmməd Aslan!
Qəlbinin siminə köklən: nə çalsan!
Bir sim kirisə də, bir sim deyəcək!

Dəlidağsız

Yeri-yeri, dağlar, səndən küsmüşəm:
Dağlar, əsirgədin qarı da məndən?!
Qurbani
Onun ilqarına bel bağlamışdım,
Deyirdim:gül açmaz o dağlar mənsiz!
Mən ondan kövrəyəm,o məndən yuxa;
Mən onsuz ağılaram,o da ağılar mənsiz.
Dözməz məndən bətrə Dəlidağ dərde,
Bülbüllər oxumaz mənsiz o yerdə!
Ağlar hönkür-hönkür,kiriməz bir də!
Ocaq ağılar mənsiz,od ağılar mənsiz.
Məmmədəm,soğulmaz bir daş bulağam;
Loğman nəfəsindən çağlayam,axam...
Dağın sinəsində çal-çarpaz dağam:
Silinməz bağırımdan o dağlar mənsiz!

Türklüyün kerkük dərdi

*Nə zaman ki Kerkük gəlir ağılıma:
Boğazlanan bir Türk gəlir ağılıma;
Füzuli bağıını viran edənin
Alın üçün türkülük gəlir ağılıma!*

**Ali AKBAŞ.
(Türkiyə)**

Şair Ali AKBAŞ elə hönkürdü,
Alışdı bağırının başı Kerkükün.
Çəkdiyi məşhəri təzədən gördü:
Çağladı gözünün yaşı Kerkükün.

Tükün bir parçası olduğu halda,
Kerkük yetim qaldı qovğada-qalda.
Sarsıldı varlığı minbir zavalda,
Daş üstde qalmadı daşı Kerkükün.

Onun köhnə dərdi təzədir yenə,
Kerkük dönük çıxmaz öz dediyinə!
Xoyratlar dikəlib söz gədiyinə!
Bayatı yaddaşı,huşu Kerkükün!

Kənara çəkildi doğma qardaşlar,
Başında üyündü qayalar,daşlar.
Baxıb dağ-dağ oldu Ali AKBAŞLAR,
Anlamaz dərđini naşı,Kerkükün...

Həm torpağı xoyrat,həm göyü xoyrat!
Aldığı nəfəsi,həm suyu xoyrat!
Fikri-düşüncəsi,hər şeyi xoyrat!
Xoyratdı xəyalı,düşü Kerkükün!

Kerkük özü boyda bir kəramətdi!
Kerkük xoyratıyla ta bizə bənddi!
Birimiz dırnağıq,birimiz ətdi;
Qonmaz özgəsinə quşu Kerkükün!